

Tagállami jog - Ausztria

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [de](#).

Bevezetés – Ez az oldal az osztrák jogrendszerről nyújt tájékoztatást, valamint áttekintést ad az osztrák jogról.

Jogforrások

Az osztrák jog elsődlegesen **írott jog**. A szokásjog csak nagyon korlátozott szerepet játszik. A legfelsőbb bíróságok ítélkezési gyakorlata ugyan a jog alkalmazására vonatkozó fontos iránymutatásokat határoz meg és nagy jelentőséggel bír, de a bíróságok által alkotott jog formálisan nem számít jogforrásnak.

Az osztrák **alkotmány** szerint a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai az osztrák szövetségi jog részét képezik, a **nemzetközi szerződéseket** pedig konkrét jogszabályokkal vagy azok nélkül be kell illeszteni az osztrák jogrendszerbe. A szerződések rendelkezéseinek a nemzeti jogrenden belüli rangját az adott rendelkezések tartalma határozza meg.

Az alkotmányt módosító vagy kiegészítő nemzetközi szerződések elfogadásához a törvényhozás alsóházában, a Nemzeti Tanácsban (*Nationalrat*) ugyanolyan többségre van szükség, mint a szövetségi alkotmánytörvények esetében. A törvényi jogot módosító vagy kiegészítő szerződések elfogadásához ugyanolyan határozatképesség szükséges, mint a törvények esetében.

A nemzetközi szerződéseket főszabály szerint a szövetségi elnök köti meg a szövetségi kormány vagy az általa felhatalmazott szövetségi miniszter kérésére. A politikai szerződések és a törvényeket módosító vagy kiegészítő szerződések elfogadásához az alsóház előzetes hozzájárulása szükséges. A szövetségi elnök felhatalmazhatja a szövetségi kormányt vagy annak illetékes tagjait egyes olyan nemzetközi szerződések megkötésére, amelyek nem politikai jellegűek, illetve nem módosítanak és nem egészítenek ki jogszabályt.

Az osztrák szövetségi alkotmánnyal összhangban a **kilenc szövetségi tartományban** (*Bundesländer*) a szövetségi alkotmányjog mellett az adott tartomány saját **tartományi alkotmányjoga** is érvényesül. A tartományi alkotmányjog nem ellenkezhetsz a szövetségi alkotmányjoggal, azzal tehát **alárendelt** viszonyban áll. A szövetségi és a tartományi törvények között ugyanakkor főszabály szerint nem áll fenn ez a rangsor. 1988 óta a tartományok nemzetközi szerződéseket is köthetnek a hatáskörükbe eső ügyekben. A külügyek terén azonban továbbra is a szövetségi kormányt illeti az elsőbbség.

Jogszabálytípusok - Jogforrási hierarchia

A szövetségi alkotmányos rendelkezések elfogadásához a képviselők legalább felének jelenléte mellett a leadott szavazatok kétharmados többségére van szükség az alsóházban. Az így megalkotott rendelkezést kifejezetten alkotmánytörvénynek vagy alkotmányos rendelkezésnek kell nevezni.

A szövetségi törvényi rendelkezésekről az alsóház a képviselők legalább egyharmadának jelenléte mellett a leadott szavazatok abszolút többségével határoz.

1. A szövetségi alkotmány irányadó alapelvei

A szövetségi alkotmány alábbi irányadó alapelvei Ausztria jogrendjének legfontosabb rendelkezései:

- a demokratikus elv,
- a hatalommegosztás elve,
- a jogállamiság elve,
- a köztársasági elv,
- a szövetségi elv, és

- a liberális elv.

Az **alkotmányos alaprendet** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*) ezen irányadó alapelvek együttesen jelenítik meg.

Ezek nagy alkotmányjogi jelentőséggel bírnak. A szövetségi alkotmány átfogó módosítását a jogalkotási eljárás részeként népszavazás útján jóvá kell hagyni. Az alkotmány átfogó módosításának minősül az, ha az alkotmány átalakítása az alapelvek valamelyikének feladásával jár, illetve ha ezeknek az irányadó alapelveknek az egymáshoz való viszonya lényegesen megváltozik.

2. Elsődleges és másodlagos uniós jog

Az 1995. január 1-jei **osztrák uniós csatlakozás** Ausztria szövetségi alkotmányának átfogó módosítását követelte meg. Ausztria csatlakozása óta a jogrendet már nemcsak az osztrák alkotmányjog határozza meg, hanem az európai uniós jog is. Az irányadó nézet szerint a nemzeti joggal és az „egyszerű” szövetségi alkotmányjoggal szemben **az uniós jog elsőbbiséget élvez**, a szövetségi alkotmány irányadó alapelveivel szemben azonban nem.

3. „Egyszerű” szövetségi alkotmányjog

Az alkotmányjog meghatározza a politika játékszabályait, köztük különösen

- a jogalkotási eljárást,
- a legfőbb szervek államszervezeten belüli jogállását,
- a szövetségi kormány és a tartományok közötti viszonyt a jogalkotás és a jogalkalmazás tekintetében, valamint
- az állami cselekvés bíróságok révén történő ellenőrzését.

4. Szövetségi törvények

Az alkotmányban megfogalmazott jogállamiság alapelve előírja, hogy a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban a törvényekkel összhangban kell alkalmazni a jogot. A szövetségi alkotmány megosztja a jogalkotási hatáskört a szövetségi kormány és a tartományok között.

5. Rendeletek

A rendeletek (*Verordnungen*) a **közigazgatási hatóságok által elfogadott általános jogi rendelkezések**, amelyek minden jogalanyra nézve kötelezőek. Az alkotmányban foglalt általános felhatalmazás alapján a végrehajtási rendeletek más általános rendelkezések, főként a törvények részletes szabályait határozzák meg. A törvényt módosító vagy kiegészítő rendeletekhez kifejezett alkotmányos felhatalmazás szükséges.

6. Határozatok

A határozatok (*Bescheide*) elsődlegesen a jog alkalmazását szolgáló közigazgatási aktusok, amelyek csak meghatározott személyekre vonatkoznak.

Intézményi keret

A törvényhozás

A szövetségi alkotmány megosztja a hatásköröket a szövetségi kormány és a tartományok között; ennek megfelelően jogalkotásra különböző szervek jogosultak.

Szövetségi szinten **az alsóház** (*Nationalrat*) **és a felsőház** (*Bundesrat*) közösen jogosult a jogalkotásra. Az alsóház 183 tagját a nép közvetlenül választja. A felsőházat a tartományi gyűlések (*Landtage*) választják. Főszabály szerint a felsőház csak halasztó hatályú kifogást nyújthat be a törvényjavaslatokkal szemben.

A tartományi jogalkotás a tartományi gyűlések feladata.

A jogalkotás folyamata

A törvényjavaslatokat a következők nyújthatják be az alsóházhoz:

- az alsóház tagjai
- a szövetségi kormány
- a felsőház.

Az alsóház elé kell terjeszteni minden olyan polgári kezdeményezést, amelyet 100 000 szavazó, vagy három szövetségi tartomány szavazóinak egyhatoda írt alá.

A gyakorlatban **a legtöbb törvényt a szövetségi kormány kezdeményezi**. A kormányzati törvényjavaslatokat a szövetségi kormánynak (minisztertanácsnak) egyhangúlag kell elfogadnia. A szövetségi kormány döntését megelőzően egyéb szervek (szövetségi tartományok, érdekképviseletek) véleményezik az illetékes szövetségi miniszter által kidolgozott tervezetet.

Az alsóház általi elfogadásukat követően a törvényjavaslatokat a felsőháznak kell jóváhagynia. (A szövetségi pénzügyi törvényjavaslatokat nem kell a felsőház elé terjeszteni.) Ezután a szövetségi kancellár a törvényjavaslatot megküldi a szövetségi elnöknek **aláírásra**.

Ha az alsóház úgy határoz, akkor az adott törvényjavaslatról **népszavazást** kell tartani. Népszavazás tartását az alsóház tagjainak többsége is kérheti. Az alsóház által már elfogadott törvényjavaslatot az aláírás előtt népszavazással kell elfogadtatni. Emellett az alkotmány minden átfogó módosításáról is népszavazást kell tartani.

A szövetségi elnök aláírásával tanúsítja, hogy a törvény az alkotmányos előírásoknak megfelelően került elfogadásra. Ezt az **aláírást** a szövetségi kancellárnak kell ellenjegyeznie.

A szövetségi kancellár általi ellenjegyzést követően a szövetségi törvény megjelenik a szövetségi közlönyben (*Bundesgesetzblatt*). Ha maga a szövetségi törvény kifejezetten nem ír elő visszamenőleges hatályt vagy egy konkrét hatálybalépési dátumot, akkor a törvény annak a napnak a végén **lép hatályba**, amelyen megjelenik a törvényt kihirdető szövetségi közlöny.

Egy törvény hatályon kívül helyezése történhet akár kifejezetten, akár egy annak ellentmondó tartalmú új jogszabály elfogadásával (*lex posterior derogat legi priori*). A különös rendelkezések elsőbbséget élveznek az általános rendelkezésekkel szemben (*lex specialis derogat legi generali*). Ezenkívül egy törvény időbeli hatálya már annak elfogadásakor is meghatározható.

Jogi adatbázisok

A Szövetségi Kancellári Hivatal által koordinált és működtetett [Jogi Információs Rendszer](#) (*Rechtsinformationssystem des Bundes* — RIS) segítségével interneten hozzáférhető az osztrák jog.

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

A [Jogi Információs Rendszer](#) (RIS) használata ingyenes.

A tartalom rövid leírása

A RIS a következőkről nyújt tájékoztatást:

- **Szövetségi jog**

1. Szövetségi jog
2. A *Bundesgesetzblatt* (Szövetségi Közlöny) hiteles változata 2004-től
3. *Bundesgesetzblatt* (Szövetségi Közlöny) 1945-2003
4. Közlönyök 1848-1940
5. Közlönyök 1780-1848
6. Német közlönyök 1938-1945
7. Törvénytervezetek
8. Kormányzati törvényjavaslatok

- **Tartományi jog**

1. Tartományi jog
2. Aktuális tartományi közlönyök – Alsó-Ausztria és Bécs kivételével

- **Önkormányzati jog:**

csak válogatott dokumentumok Karintiából, Alsó-Ausztriából, Salzburgból, Stájerországból és Bécsből

- **Bírósági ítéletek**

1. Alkotmánybíróság (*Verfassungsgerichtshof*)
2. Közigazgatási Bíróság (*Verwaltungsgerichtshof*)
3. A Közigazgatási Bíróság jogszabályjegyzéke (*Normenliste*)
4. A Legfelsőbb Bíróság (*Oberster Gerichtshof*), a tartományi felsőbbíróságok (*Oberlandsgerichte*) és egyéb bíróságok ítéletei
5. Független közigazgatási döntőbíróságok (*Unabhängige Verwaltungssenate*)
6. Független Pénzügyi Döntőbíróság (*Unabhängiger Finanzsenat*)
7. Menekültügyi Bíróság (*Asylgerichtshof*)
8. Független Szövetségi Menekültügyi Döntőbíróság (*Unabhängiger Bundesasylsenat*)
9. Környezetvédelmi Döntőbíróság (*Umweltsenat*)
10. Szövetségi Kommunikációs Testület (*Bundeskommunikationssenat*)
11. Közbeszerzési ellenőrző hatóságok (*Vergabekontrollbehörden*)
12. Fellebbviteli Bizottság (*Berufungskommission*) és Fegyelmi Főbizottság (*Disziplinaroberkommission*)
13. Adatvédelmi Bizottság (*Datenschutzkommission*)
14. Munkavállalói Érdekvédelmi Felügyeleti Bizottság (*PersonalvertretungsAufsichtskommission*)
15. Egyenlő Elbánás Bizottságok (*Gleichbehandlungskommissionen*)
 - **Általános körlevelek (*Erlasse*)**
 1. A szövetségi minisztériumok által kiadott körlevelek
 2. A Szövetségi Igazságügyi Minisztérium által kiadott körlevelek

Egyes osztrák törvények angol nyelven is elérhetőek.

További tájékoztatás a [Jogi Információs Rendszer](#) weboldalán található.

Kapcsolódó linkek

[Ausztria jogrendje](#)

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 25/04/2017